

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[CollectionBoite_023 | Notes de la fin de sa vie pour ses derniers livres.](#)[CollectionBoite_023-26-chem | Démosthène et \[... ?\]](#)
[Item\[Declamatio amatoria - suite\]](#)

[Declamatio amatoria - suite]

Auteur : Foucault, Michel

Présentation de la fiche

Coteb023_f0967

SourceBoite_023-26-chem | Démosthène et [... ?]

LangueFrançais

TypeFicheLecture

RelationNumérisation d'un manuscrit original consultable à la BnF, département des Manuscrits, cote NAF 28730

Références éditoriales

Éditeuréquipe FFL (projet ANR *Fiches de lecture de Michel Foucault*) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle).

Droits

- Image : Avec l'autorisation des ayants droit de Michel Foucault. Tous droits réservés pour la réutilisation des images.
- Notice : équipe FFL ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle).
Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR).

Notice créée par [équipe FFL](#) Notice créée le 19/03/2021 Dernière modification le 23/04/2021

τούτων οὐδ' εἰς ἐλπίδα οὐδεὶς ἔρχεται. τοσαύτην τοῖς
 μὲν τῶν βελτίστων ὀρεγομένοις ἐξουσίαν τοῖς δ' ἀπο-
 15 θρασύνεσθαι βουλομένοις ἀτολμίαν ἢ σὴ σωφροσύνη
 παρεσκεύαχεν. (21) Ἐτι τοίνυν τῶν πλείστων ἐκ τῆς
 σιωπῆς, ὅταν ὥσι νέοι, τὴν τῆς σωφροσύνης δόξαν θη-
 ρωμένων σὺ τοσοῦτο τῇ φύσει διενήνοχας, ὥςτ' ἐξ ὧν
 λέγεις καὶ ὁμιλεῖς τοῖς ἐντυχάνουσι μηδὲν ἐλάττω τὴν
 20 περὶ σεαυτοῦ εὐδοξίαν ἢ διὰ πάντα τὰ λοιπὰ πεποιθ-
 εῖσθαι. τοσαύτη πειθὼ καὶ χάρις καὶ ἐν οἷς σπουδάζεις
 ἐστὶ σοὶ καὶ ἐν οἷς παίζεις. καὶ γὰρ εὐθήρης ἀναμαρτή-
 τως καὶ δεινὸς οὐ κακοήθως καὶ φιλόανθρωπος ἐλευθε-
 25 ρίως, καὶ τὸ σύνολον τοιοῦτος εἶ, οἷος ἂν ἐξ Ἀρετῆς
 υἱὸς Ἐρωτὶ γένοιτο.

22. Τὴν τοίνυν ἀνδρείαν (οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἀξίον ἐστὶ
 παραλιπεῖν, οὐχ ὥς οὐ πολλὴν ἐπίδοσιν ἐχούσης ἐστὶ τῆς
 σῆς φύσεως, καὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου πλείους ἀφορ-
 μὰς παραδίδοντος λόγων τοῖς ἐπανεῖν σε βουλομένοις,
 1408 ἀλλ' ὡς καλλίστων ὄντων τῶν μετὰ ταύτης τῆς ἡλι-
 κίας ἐπαίνων, ἐν ᾗ τὸ μηδὲν ἐξαμαρτάνειν τοῖς ἄλλοις
 εὐκτόν ἐστι), σοῦ δ' ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις καὶ ἐτέρων
 τὴν ἀνδρείαν διέλθοι, μάλιστα δ' ἐπὶ τῆς ἀσκήσεως,
 6 ἥς καὶ πλείστοι γεγένηνται μάρτυρες. (23) Ἀνάγκη δ'
 ἰσως πρῶτον εἰπεῖν, ταύτην τὴν ἀγωνίαν ὡς καλῶς
 προσείλου. τὸ γὰρ ὀρθῶς, ὅ τι πρακτέον ἐστὶ, νέον ὄντα
 δοκιμάσαι καὶ ψυχῆς ἀγαθῆς καὶ γνώμης φρονίμου κοι-
 νόν ἐστι σημεῖον. δι' ὧν οὐδέτερον παραλιπεῖν ἀξίον τὸν
 10 τῆς προαιρέσεως ἐπαινον. Συνειδώς τοίνυν τῶν μὲν
 ἄλλων ἀθλημάτων καὶ δούλους καὶ ξένους μετέχοντας,
 τοῦ δ' ἀποβαίνειν μόνους μὲν τοῖς πολιταῖς ἐξουσίαν οὐ-
 σαν ἐφιεμένους δὲ τοὺς βελτίστους, οὕτως ἐπὶ τοῦτον
 15 τὸν ἀγῶν' ὤρμισας. (24) Ἐτι δὲ κρίνων τοὺς μὲν τὰ
 δρομικὰ γυμναζομένους οὐδὲν πρὸς ἀνδρείαν οὐδ' εὐ-
 ψυχίαν ἐπιδιδόναι, τοὺς δὲ τὴν πυγμὴν καὶ τὰ τοιαῦτ'
 ἀσκήσαντας πρὸς τῷ σώματι καὶ τὴν γνώμην διαφθεί-
 ρεσθαι, τὸ σεμνότερον καὶ καλλίστον τῶν ἀγωνισμάτων
 20 καὶ μάλιστα πρὸς τὴν σεαυτοῦ φύσιν ἀρμόττον ἐξελέξω,
 τῇ μὲν συνηθείᾳ τῶν θπλων καὶ τῇ τῶν δρόμων φιλοπο-
 νίᾳ τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ συμβαίνουσιν ὁμοιωμένον, τῇ
 δὲ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῇ σεμνότητι τῆς παρασκευῆς
 πρὸς τὴν τῶν θεῶν δύναμιν εἰκασμένον, πρὸς δὲ τού-
 25 τοις ἡδίστην μὲν θέαν ἔχον, ἐκ πλείστων δὲ καὶ παν-
 τοδαπῶν συγχεόμενον, μεγίστων δ' ἄθλων ἡζιωμέ-
 νον. (25) Πρὸς γὰρ τοῖς τιθεμένοις τὸ γυμνασθῆναι
 καὶ μελετῆσαι τοιαῦτ' οὐ μικρὸν ἄθλον προφανήσεται
 1409 τοῖς καὶ μετρίως ἀρετῆς ἐφιεμένοις. τεκμήριον δὲ μέ-
 γιστον ἂν τις ποιήσῃ τὴν Ὀμήρου ποίησιν, ἐν ᾗ
 καὶ τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς βαρβάρους μετὰ τοιαύτης
 παρασκευῆς πολεμήσαντας πεποίηκεν ἀλλήλοισι, ἐτι
 6 δὲ καὶ νῦν τῶν πόλεων τῶν Ἑλληνίδων οὐ ταῖς ταπει-
 νοτάταις ἀλλὰ ταῖς μεγίσταις ἐν τοῖς ἀγῶσι χρῆσθαι
 σύνθετός ἐστιν. (26) Ἡ μὲν οὖν προαίρεσις οὕτω καλὴ
 καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἡγαπημένη, νομίζων δ' οὐ-
 δὲν εἶναι προὔργου τῶν σπουδαιοτάτων ἐπιθυμεῖν οὐδὲ
 10 καλῶς πρὸς ἅπαντ' αἰεὶ πεφυκέναι τὸ σῶμα μὴ τῆς ψυ-

possūpt, quæ vero cum probro conjuncta sunt, ea nec
 sperare quisquam in animum inducit. Tantam honestatis
 appetentibus potestatem, impudentibus desperationem
 affert tua prudentia. (21) Præterea, quum in adolescen-
 tia plerique prudentiæ laudem taciturnitate venentur; tu
 tantum ingenio polles, ut sermonibus et colloquiis tuis non
 minorem quam ceteris omnibus rebus apud familiares tuos
 laudem sis adsecutus. tantus tuus lepos est et tanta suavi-
 tas tum seriis tum jocosis in rebus, quum et simplex sis
 absque peccato et acutus absque malitia et humanus cum
 ingenuitate, ac denique talis, qualis e Virtute filius esset
 Amoris.

22. Fortitudo autem (nam et hanc præterire non decet,
 quanquam tua quidem natura multas adhuc accessiones re-
 cipit et futurum tempus laudaturis magnam copiam sup-
 peditabit, tamen pulcherrimæ sunt ista ætate laudes, qua
 nihil peccare ceteris est optabile), tua igitur fortitudo quum
 ex aliis celebrari possit tum vero propter exercitationem,
 cujus vel plurimi testes exstiterunt. (23) Fortasse autem in
 primis dicendum est, quam prudenter id studium ceteris
 prætuleris. nam prudens agendarum rerum delectus in
 adolescente commune signum est et animi liberalis et cor-
 dati ingenii. propter utrumque istius instituti laus non est
 prætermittenda. Quum igitur persuasum tibi haberes a reli-
 quis certaminibus nec servos nec peregrinos excludi, des-
 lire vero solis propositum esse civibus, nec nisi ab optimis
 expeti; sic ad hoc certamen te contulisti. (24) Ad hæc, si
 qui currendo se fatigent, eorum nec fortitudinem nec ani-
 mi alacritatem augeri, eos vero, qui pugilatu aut aliis ejus
 generis ludis se exercent, præter mala corporis etiam in-
 genia corrumpere quum judicares; splendidissimum pul-
 cherrimumque exercitationis genus tuæque naturæ aptissi-
 mum elegisti, quod et armorum consuetudine et cursuum
 tolerantia belli simulacrum referat, et magnificentia ac
 splendore apparatus potentiæ deorum simile videatur, præ-
 terea et spectatu jucundissimum sit, et e plurimis variisque
 generibus constet, et ingentia præmia merito consequatur.
 (25) Præter enim proposita præmia, ipsa etiam exercitatio
 et tam præclarum studium non parvum præmium homini
 vel mediocriter virtutis studioso videbitur. Quod Homerici
 carminis testimonio vel inprimis comprobatur, in quo et
 Græcos et Barbaros tali apparatu gessisse bellum fecit inter
 sese, præterea etiam hodie Græcarum, urbium non abje-
 ctissimis, sed maximis uti eo in certaminibus familiare est.
 (26) Quanquam autem hoc institutum tam præclarum est
 et apud omnes homines amatum, tamen quia putabas nihil
 prodesse rerum pulcherrimarum desiderium, aut corporis
 ad omnia quamlibet habitatem, nisi animus probe esset

